



Kauno m. savivaldybės 2020 metų visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaita

TURINYS

ĮVADAS	3
DEMOGRAFINĖ SITUACIJA	3
KAUNO M. SVEIKATOS IR SU SVEIKATA SUSIJUSIŲ RODIKLIŲ PROFILIS.....	5
SAVIVALDYBĖS PRIORITETINIŲ PROBLEMŲ ANALIZĖ	12
MOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ GYVENSENOS STEBĖSENOS RODIKLIAI.....	15
IŠVADOS	17
REKOMENDACIJOS	18

ĮVADAS

Visuomenės sveikatos stebėseną Kauno m. savivaldybėje vykdoma remiantis Bendraisiais savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“. Pateikiami rodikliai atspindi kaip įgyvendinami Lietuvos sveikatos 2014–2025 m. strategijos (LSS) tikslai ir jų uždaviniai.

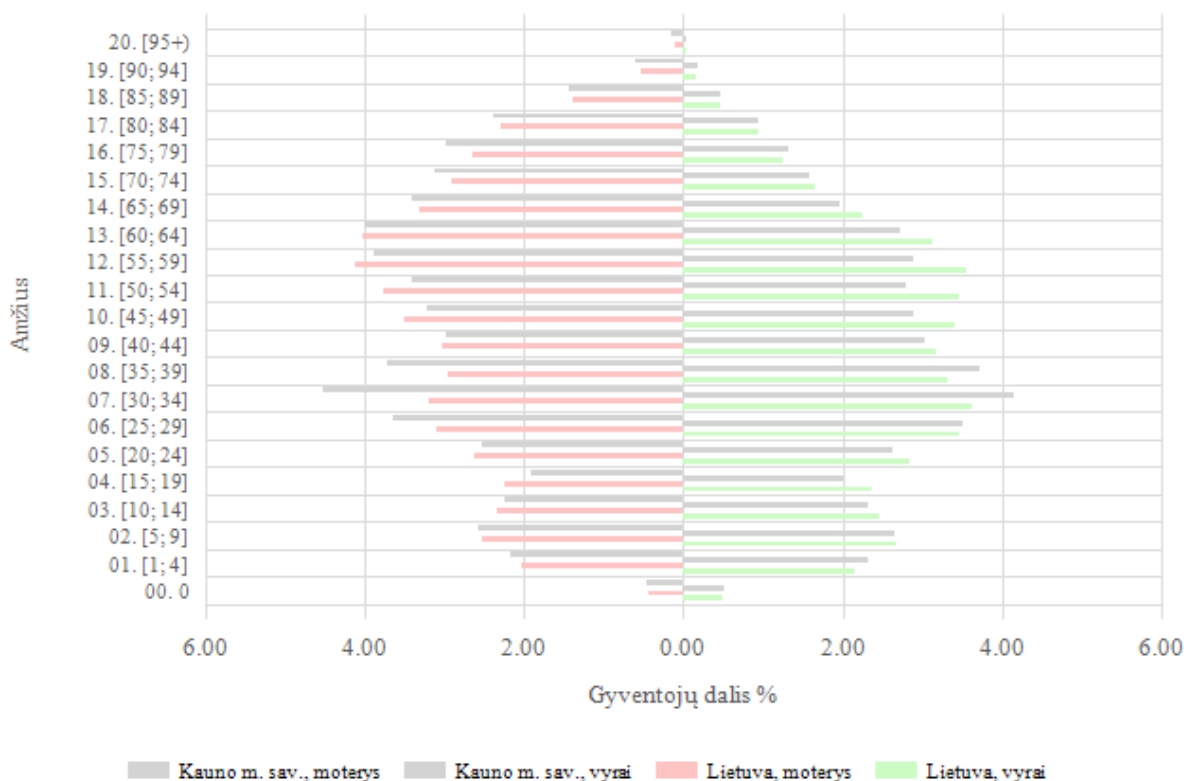
Visuomenės sveikatos stebėsenos savivaldybėje tikslas – nuolat rinkti, analizuoti ir interpretuoti visuomenės sveikatą apibūdinančius rodiklius bei tinkamai informuoti savivaldybės politikus, siekiant efektyvaus valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) bei savarankiškų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo savivaldybės teritorijoje.

Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos tikslas – pateikti pagrindinius savivaldybės gyventojų sveikatą atspindinčius rodiklius, jų dinamiką ir jų pagrindu pateikti rekomendacijas bei prioritetas kryptis savivaldybės plėtros plano siekiniams, strateginio veiklos plano priemonėms. Ataskaita parengta naudojantis viešai prieinamais sveikatos statistikos duomenų šaltiniais:

- Lietuvos statistikos departamento Oficialiosios statistikos portalu;
- Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema sveikstat.hi.lt/;
- Sveikatos statistinių duomenų portalu stat.hi.lt/.

DEMOGRAFINĖ SITUACIJA

Amžiaus profilis, 2020



1 pav. Kauno m. savivaldybės demografinis medis

Socioekonominė situacija savivaldybėje

2020 m., lyginant su 2019 m., Kauno miesto savivaldybėje padidėjo registruoto nedarbo lygis (atitinkamai 13,3 proc. ir 8,8 proc.). 2020 m. registruoto nedarbo lygio rodiklis Kauno miesto savivaldybėje buvo didesnis, lyginant su bendru Lietuvos rodikliu (12,6 proc.). Analizuojant gyventojų padarytas nusikalstamas veikas, susijusias su narkotikais, 2020 m. stebimas mažėjimas, lyginant su 2019 m. (62,7/100 000 gyv. ir 64,6/100 000 gyv.), taip pat Kauno mieste šis rodiklis buvo mažesnis, lyginant su bendru Lietuvos rodikliu (76,1/100 000 gyv.). Įtariamų nepilnamečių skaičius Kauno mieste, padariusių nusikalstamas veikas 2020 m. ženkliai sumažėjo, lyginant su 2019 m. (1262,9/1000 14–17 metų amžiaus vaikų ir 1825,3/1000 14–17 metų amžiaus vaikų), tačiau šis rodiklis buvo didesnis nei bendras Lietuvos vidurkis (1160,0/1000 vaikų). 2020 m., lyginant su 2019 m., Kaune taip pat padidėjo gyventojų skaičius, tenkantis 1 tabako licencijai (170,5 ir 169,8) ir 1 alkoholio licencijai (142,0 ir 132,0), taip pat šie rodikliai Kauno mieste yra prastesni nei bendras Lietuvos rodiklis (atitinkamai 199,8 ir 172,6).











Sveikata savivaldybėje

Analizuojant Kauno miesto savivaldybės gyventojų sveikatą, pastebėta, kad 2020 m. sumažėjo ligotumo infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis (A00-B99) 10 000 gyv. rodiklis (696,5), lyginant su 2019 m. (914,0), tačiau šis rodiklis vis dar išliko didesnis už bendrą Lietuvos vidurkį (608,1). Didžiausias ligotumas buvo žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A08). Minėtu laikotarpiu Kaune taip pat mažėjo bendro ligotumo kraujotakos sistemos ligomis (I00-I99) 10 000 gyv. rodiklis (atitinkamai 3544,4 ir 3362,2), tačiau šis rodiklis taip pat buvo didesnis už Lietuvos vidurkį (3125,9). Ligtumo kraujotakos sistemos ligomis grupėje didžiausias ligotumas buvo hipertenzinėmis ligomis (I10-I15) ir išemine širdies liga (I20-I22). 2020 m. sumažėjo ligotumo kvėpavimo sistemos ligomis (J00-J99) 10 000 gyv. rodiklis (2915,0; 2019 m. – 3573,2). Dažniausiai pasitaikančios kvėpavimo sistemos ligos buvo ūminės viršutinių kvėpavimo takų infekcijos, gripas (J00-J11). Kauniečių skaičius, kuriems buvo užregistruotos traumos (S00-T98), 2020 m. sumažėjo ir siekė 1355,6/10 000 gyv. (2019 m. – 1656,2/10 000 gyv.). Dažniausiai patiriamos traumos buvo klubų, kojų (S70-S99), pečių lanko, rankos (S40-S69) bei galvos sužalojimai (S00-S09).

2020 METŲ KAUNO M. SVEIKATOS IR SU SVEIKATA SUSIJUSIŲ RODIKLIŲ PROFILIS

Tendencija: ➔ Nekinta, ⬆ Didėja, ⬇ Mažėja

SMR – standartizuotas mirtingumo santykis

Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės reikšmės					Lietuvos reikšmės			
	Tend.	Rod.	Kiekis	3 metų vidurkis	Sant.	Rod.	Blog.	Sritis	Ger.
Strateginis tikslas									
Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė, kai amžius 0 (HI skaičiavimai)	➔	76.5	77	77.2	1.02	75.1	70.5		80.7
Išvengiamas mirtingumas proc.	⬇	25.0	1069	25.8	0.88	28.5	38.9		21.3
1 tikslas. Sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį									
1.1. Sumažinti skurdo lygį ir nedarbą									
Savižudybių sk. (X60–X84) 100 000 gyv.	➔	18.9	55	19.8	0.87	21.7	71.2		0.0
SMR nuo tyčinio savęs žalojimo (X60–X84) 100 000 gyv.	➔	18.3	55	19.5	0.87	21.1	70.1		0.0
Bandymų žudytis skaičius (X60–X64, X66–X84) 100 000 gyventojų	⬇	19.9	58	24.2	0.63	31.4	64.7		0.0
Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1 000 moksl. (2019)	⬇	64.6	1549	68.9	0.96	67.1	246.0		36.1
Socialinės rizikos šeimų sk. 1000 gyv. (2018)	⬆	1.6	472	1.6	0.48	3.3	8.5		0.3
Ilgalaikio nedarbo lygis, darbo jėgos %	⬆	3.0	5312	2.3	1.15	2.6	6.6		0.7
Gyv. skaičiaus pokytis 1000 gyv.	⬆	13.4	3913	0.6	22.33	0.6	-26.8		41.1
1.2. Sumažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu									
Mirt. nuo išorinių priežasčių (V00–Y98) 100 000 gyv.	⬇	72.1	210	74.5	0.80	89.7	259.1		24.7
SMR nuo išorinių priežasčių (V00–Y98) 100 000 gyv.	⬇	69.8	210	72.6	0.80	87.0	210.6		23.5
Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, sk. 1000 moksl.	⬆	154.5	4851	107.8	0.71	216.1	446.8		70.2
Socialinės pašalpos gavėjų sk. 1000 gyv.	⬇	15.6	4544	17.1	0.78	20.1	65.3		2.0
Serg. tuberkulioze (A15–A19) 10 000 gyv. (TB registro duomenys)	⬇	1.6	48	2.2	0.76	2.1	8.3		0.0








Sergamumas tuberkulioze (+ recidyvai) (A15-A19) 10 000 gyv. (TB registro duomenys)	↓	1.9	54	2.5	0.76	2.5	9.7		0.0
2 tikslas. Sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką									
2.1. Kurti saugias darbo ir sveikas buitines sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą									
Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, sk. 10 000 gyv.	→	1.4	25	1.2	1.40	1.0	3.5		0.0
Traumų dėl nukritimų (W00–W19) 65+ m. amžiaus grupėje sk. 10 000 gyv.	↓	146.2	876	170.3	1.19	123.1	167.4		41.1
Asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, sk. 10 000 gyv.	↓	38.7	683	43.1	0.73	52.7	120.8		37.7
Naujai susirgusių žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A08) asmenų skaičius 10 000 gyv. (ULAC duom.)	↓	11.2	327	63.5	1.22	9.2	27.7		0.0
2.2. Kurti palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį									
Mirt. nuo paskendimo (W65-W74) 100 000 gyv.	↑	1.4	4	2.4	0.28	5.0	27.9		0.0
SMR nuo paskendimo (W65-W74) 100 000 gyv.	↑	1.2	4	2.4	0.24	4.9	23.5		0.0
Mirt. nuo nukritimo (W00-W19) 100 000 gyv.	↑	18.2	53	17.2	1.03	17.7	84.0		0.0
SMR nuo nukritimo (W00-W19) 100 000 gyv.	↑	17.3	53	16.1	1.01	17.1	59.8		0.0
2.3. Mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių									
Mirt. transporto įvykiuose (V00-V99) 100 000 gyv.	↓	4.1	12	5.3	0.53	7.7	27.9		0.0
SMR transporto įvykiuose (V00-V99) 100 000 gyv.	↓	4.0	12	5.2	0.53	7.6	29.4		0.0
Pėsčiųjų mirt. nuo transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyv.	↓	1.7	5	2.4	0.77	2.2	11.5		0.0
Pėsčiųjų standartizuotas mirtingumas nuo transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyv.	↓	1.6	5	2.4	0.76	2.1	10.1		0.0
Traumų dėl transporto įvykių (V00-V99) sk. 10 000 gyv.	↑	6.9	200	5.8	1.11	6.2	13.8		0.0



2.4. Mažinti oro, vandens ir dirvožemio užterštumą, triukšmą										
Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km	↓	18689.0	18689	27483.3	20.86	896.0	29239.0			16.0
3 tikslas. Formuoti sveiką gyvenseną ir jos kultūrą										
3.1. Sumažinti alk. gėrimų, tabako, neteisėtą narkotinių ir psich. medžiagų vartojimą ir prieinamumą										
Mirt. nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	↓	2.7	8	3.0	1.23	2.2	11.0			0.0
SMR nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	↓	2.7	8	3.2	1.17	2.3	17.7			0.0
Mirt. nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	↓	19.9	58	16.8	0.91	21.8	69.5			0.0
SMR nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	↓	20.3	58	17.1	0.97	20.9	71.4			0.0
Nusikalstamos veikos, susijusios su narkotikais 100 000 gyv.	↑	62.7	63	62.7	0.82	76.1	620.1			0.0
Gyv. sk., tenkantis 1 tabako licencijai	→	170.5	291321	169.7	0.85	199.8	71.5			380.6
Gyv. sk., tenkantis 1 alkoholio licencijai	→	142.0	291321	134.5	0.82	172.6	43.2			345.5
3.2. Skatinti sveikos mitybos įpročius										
Kūdikių, žindytų išimtinai krūtimi iki 6 mėn. amžiaus, dalis (proc.) (2019)	→	40.4	1752	41.9	1.07	37.8	6.6			62.1
4 tikslas. Užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius										
4.1. Užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais										
Išvengiamų hospitalizacijų (IH) sk. 1 000 gyv.	↓	21.6	6301	28.0	1.02	21.1	38.1			7.8
IH dėl cukrinio diabeto sk. 18+ m. 1 000 gyv.	→	6.1	1454	7.5	1.17	5.2	8.6			1.7
4.2. Plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą										
Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, sk. (2019)	→	1.1	3890	1.1	0.65	1.7	1.1			6.0
Šeimos gydytojų sk. 10 000 gyv. (2019)	↑	13.8	400	13.8	1.92	7.2	2.5			13.8
Apsilankymų pas gydytojus sk. 1 gyv.	→	9.1	2649643	9.9	1.14	8.0	10.1			5.8
Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19) (visi) 10 000 gyv. (TB registro duomenys)	→	0.4	11	0.5	1.00	0.4	2.4			0.0



Serg. vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv. (TB registro duomenys)	➔	0.1	4	0.2	0.50	0.2	2.1		0.0
Serg. ŽIV ir LPL (B20-B24, Z21, A50-A54, A56) 10 000 gyv. (ULAC duomenys)	⬇	2.2	64	3.1	1.47	1.5	4.2		0.0
4.3. Pagerinti motinos ir vaiko sveikatą									
Kūdikių mirtingumas 1000 gyvų gimusių	⬇	1.8	5	2.6	0.64	2.8	18.8		0.0
2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė) skiepijimo apimtys, %	➔	91.0	3472	90.6	1.01	90.1	80.1		100.0
1 m. vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielito, Haemophilus influenzae B skiepijimo apimtys (3 dozės), %	➔	93.3	3312	92.3	1.02	91.3	49.2		100.0
Vaikų (6-14 m.) dalis, dalyvavusi dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje, %	⬇	8.0	1846	10.6	0.82	9.7	0.9		37.8
Vaikų (7-17 m.), neturinčių ęduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.)	⬆	18.7	3450	18.6	0.89	21.1	7.4		33.5
Paauglių (15–17 m.) gimdymų sk. 1000 15-17 m. moterų	⬇	2.4	8	2.3	0.83	2.9	15.0		0.0
4.4. Stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę									
Mirt. nuo kraujotakos sist. ligų (I00-I99) 100 000 gyv.	➔	779.9	2272	767.1	0.95	820.8	1563.7		362.5
SMR nuo kraujotakos sist. ligų (I00-I99) 100 000 gyv.	➔	712.8	2272	705.2	0.90	795.2	1219.3		577.5
Mirt. nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyv.	➔	295.2	860	292.9	1.01	293.7	470.9		200.4
SMR nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyv.	➔	274.5	860	271.8	0.99	278.2	359.7		215.6
Mirt. nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyv	➔	144.5	421	146.8	0.77	187.0	562.8		27.9
SMR nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyv	⬇	131.4	421	134.1	0.73	179.2	446.1		49.4

Serg. II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv.	➔	65.6	1911	75.4	1.30	50.4	99.6		22.1
Tikslinės populiacijos dalis %, 2 metų bėgyje dalyvavusi krūties vėžio programoje	➔	53.5	23080	55.8	1.17	45.7	15.2		57.4
Tikslinės populiacijos dalis %, 3 metų bėgyje dalyvavusi gimdos kaklelio programoje	➔	53.0	39389	55.1	1.02	52.1	28.1		74.7
Tikslinės populiacijos dalis %, 2 metų bėgyje dalyvavusi storosios žarnos vėžio programoje	➔	54.8	47593	58.7	1.13	48.3	21.7		65.4
Tikslinės populiacijos dalis %, dalyvavusi ŠKL programoje	➔	35.5	20727	41.5	1.00	35.6	15.1		58.8

2 pav. 2020 m. Kauno m. savivaldybės sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilis

Atsižvelgiant į LSS iškeltus uždavinius tikslams pasiekti bei remiantis lentelėje pateiktomis rodiklių reikšmėmis, matoma, kad:

1.1. Uždavinio „**sumažinti skurdo lygį ir nedarbą**“ 2/7 rodiklių pateko į žaliąją zoną, likę – geltonąją. Rodikliai savizudybių skaičius (X60-X84) 100 000 gyv. ir standartizuotas mirtingumas nuo tyčinio savęs žalojimo (X60-X84) 100 000 gyv. nekito ir išliko mažesni už bendrą Lietuvos vidurkį. Bandymų žudytis skaičiaus (X60–X64, X66–X84) 100 000 gyventojų rodiklis mažėjo ir buvo mažesnis už Lietuvos vidurkį. Ilgalaikio nedarbo lygio (darbo jėgos %) rodiklis didėjo ir buvo didesnis už Lietuvos vidurkį. Gyventojų skaičiaus pokytis 1000 gyv. buvo teigiamas ir ženkliai viršijo Lietuvos vidurkį.

1.2. Uždavinio „**sumažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu**“ visi rodikliai buvo geresni už Lietuvos vidurkį ir pateko į žaliąją zoną. Visi rodikliai, išskyrus mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, skaičius 1000 moksleivių, mažėjo.

2.1. Uždavinio „**kurti sveikas ir saugias darbo bei buitines sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą**“ 1/4 rodiklių pateko į žaliąją zoną, likę – raudonąją. Rodikliai traumų dėl nukritimų (W00–W19) 65+ m. amžiaus grupėje skaičius 10 000 gyv. ir naujai susirgusių žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A08) asmenų skaičius 10 000 gyv. buvo prasteni už Lietuvos vidurkį, tačiau mažėjo. Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, skaičiaus 10 000 gyv. rodiklis nekito.

2.2. Uždavinio „**kurti sveikas ir palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį**“ 2/4 rodiklių pateko į žaliąją zoną, kita pusė – geltonąją. Mirtingumo nuo paskendimo (W65-W74) 100 000 gyv. ir standartizuoto mirtingumo nuo paskendimo (W65-W74) 100 000 gyv. rodikliai buvo geresni už Lietuvos vidurkį. Visi šio uždavinio rodikliai didėjo, lyginant 2019 ir 2020 metus.

2.3. Uždavinio „**mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių**“ 2/5 rodiklių pateko į žaliąją zoną, likę – geltonąją. Visi rodikliai, išskyrus traumų dėl transporto įvykių (V00-V99) skaičius 10 000 gyventojų, buvo geresni už Lietuvos vidurkį ir 2020 m. mažėjo.

2.4. Uždavinio „**mažinti aplinkos užterštumą, triukšmą**“ rodiklis į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km, pateko į raudonąją zoną, buvo prastesnis už Lietuvos vidurkį, tačiau mažėjo.

3.1. Uždavinio „**sumažinti alkoholinių gėrimų, tabako vartojimą, neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą bei azartinių lošimų, kompiuterinių žaidimų ir pan. prieinamumą**“ 6/7 rodiklių pateko į geltonąją zoną, kiti – raudonąją. Rodikliai mirtingumas nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyventojų, mirtingumas nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyventojų ir standartizuotas mirtingumas nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyventojų buvo geresni už Lietuvos vidurkį ir 2020 m. mažėjo. Gyventojų skaičiaus, tenkančio 1 tabako licencijai ir gyventojų skaičiaus, tenkančio 1 alkoholio licencijai, rodikliai buvo blogesni už Lietuvos vidurkį ir 2020 m. nekito.

3.2. Uždavinio „**skatinti sveikos mitybos įpročius**“ rodiklis kūdikių, žindytų išimtinai krūtimi iki 6 mėn. amžiaus, dalis (proc.) pateko į žaliają zoną ir buvo geresnis už Lietuvos vidurkį.

4.1. Uždavinio „**užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos priežiūros technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais**“ abu rodikliai pateko į geltonąją zoną bei buvo prastesni už Lietuvos vidurkį.

4.2. Uždavinio „**plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą**“ 1/6 rodiklių pateko į žaliają zoną, 3/6 – raudonąją, likę – geltonąją. Rodikliai slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, skaičius, apsilankymų pas gydytojus skaičius 1 gyventojui ir sergamumas ŽIV ir LPL (B20-B24, Z21, A50-A54, A56) 10 000 gyv. buvo prastesni už Lietuvos vidurkį.

4.3. Uždavinio „**gerinti motinos ir vaiko sveikatą**“ visi rodikliai pateko į geltonąją zoną. Kūdikių mirtingumo 1000 gyvų gimusių, 2 metų vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė) skiepijimo apimčių proc., 1 metų vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielite, Haemophilus influenzae B skiepijimo apimčių (3 dozės) proc. ir paauglių (15–17 m.) gimdymų skaičiaus 1000-iui 15-17 m. moterų, rodikliai buvo geresni už Lietuvos vidurkį.

4.4. Uždavinio „**stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę**“ 6/11 rodiklių pateko į žaliają zoną, 1/11 – raudonąją, 4/11 – geltonąją. Visi rodikliai, išskyrus mirtingumo nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyventojų ir sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyventojų, buvo geresni už Lietuvos vidurkį.

Remiantis (2 pav.) pateiktais rezultatais ir įvertinus Kauno m. savivaldybės rodiklio santykį su Lietuvos vidurkiu, matoma, jog 2020 metais:

1. 21 rodiklio reikšmės yra geresnės už Lietuvos vidurkį (žalioji zona):

- a) Socialinės rizikos šeimų skaičius 1000 gyv.;
- b) Gyventojų skaičiaus pokytis 1000 gyv.;
- c) Mirtingumas nuo išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyv.;
- d) Standartizuotas mirtingumas nuo išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyv.;
- e) Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, skaičius 1000 moksl.;
- f) Socialinės pašalpos gavėjų skaičius 1000 gyv.;
- g) Sergamumas tuberkulioze (A15-A19) 10 000 gyv.;
- h) Sergamumas tuberkulioze (+ recidyvai) (A15-A19) 10 000 gyv.;
- i) Asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, skaičius 10 000 gyv.;
- j) Mirtingumas nuo paskendimo (W65-W74) 100 000 gyv.;
- k) Standartizuotas mirtingumas nuo paskendimo (W65-W74) 100 000 gyv.;



- l) Mirtingumas transporto įvykiuose (V00-V99) 100 000 gyv.;
- m) Standartizuotas mirtingumas transporto įvykiuose (V00-V99) 100 000 gyv.;
- n) Kūdikių, žindyčių išimtinai krūtimi iki 6 mėn. amžiaus, dalis (proc.);
- o) Šeimos gydytojų skaičius 10 000 gyv.;
- p) Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99) 100 000 gyv.;
- q) Standartizuotas mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99) 100 000 gyv.;
- r) Mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyv.;
- s) Standartizuotas mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyv.;
- t) Tikslinės populiacijos dalis %, 2 metų bėgyje dalyvavusi krūties vėžio programoje;
- u) Tikslinės populiacijos dalis %, 2 metų bėgyje dalyvavusi storosios žarnos vėžio programoje.

2. 9 rodiklių reikšmės Kaune yra prastesnės nei Lietuvos vidurkis (raudonoji zona):

- a) Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, skaičius 10 000 gyv.;
- b) Traumų dėl nukritimų (W00–W19) 65+ m. amžiaus grupėje skaičius 10 000 gyv.;
- c) Naujai susirgusių žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A08) asmenų skaičius 10 000 gyv.;
- d) Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km;
- e) Gyventojų skaičius, tenkantis 1 alkoholio licencijai;
- f) Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, skaičius;
- g) Apsilankymų pas gydytojus skaičius 1 gyv.;
- h) Sergamumas ŽIV ir LPL (B20-B24, Z21, A50-A54, A56) 10 000 gyv.;
- i) Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv.

SAVIVALDYBĖS PRIORITETINIŲ PROBLEMŲ ANALIZĖ

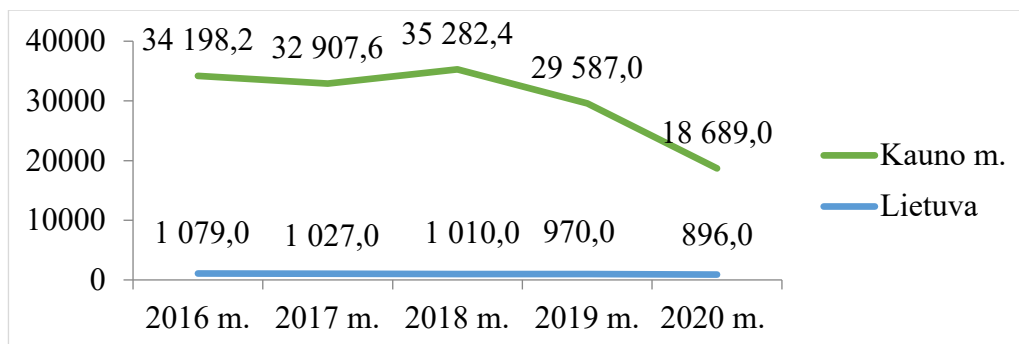
Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras iš visų pagrindinių rodiklių savivaldybėje, kurie patenka į raudonąją zoną, detaliai analizei pasirinko prasčiausius Kauno miesto rodiklius:

1. Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km.;
2. Traumų dėl nukritimų (W00–W19) 65+ m. amžiaus grupėje skaičius 10 000 gyv.;
3. Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv.

1. Prioritetinė problema.

Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km.

Higienos instituto sveikatos informacijos centro duomenimis, 2016–2020 m. į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmetamų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km. Lietuvoje buvo stabilus ir siekė apie 900–1100 kg/kv. km. Tuo pačiu analizuojamu laikotarpiu, Kauno mieste šis rodiklis stipriai viršijo Lietuvos rodiklį ir siekė apie 18500–35300 kg/kv. km., tačiau 2020 m. stebimas ženklus šio rodiklio sumažėjimas Kauno mieste (3 pav.).



3 pav. Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 km² 2016–2020 m. Kauno mieste ir Lietuvoje

Šaltinis: Higienos instituto Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

Statistikos departamento duomenimis, daugiausiai 2020 m. Lietuvoje, taip pat ir Kauno mieste, išmestų į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių buvo dujinių ir skystųjų medžiagų, anglies monoksido bei lakių organinių junginių (1 lentelė).

1 lentelė Teršalai išmesti į aplinkos orą iš stacionarių šaltinių Lietuvoje ir Kauno mieste 2020 m., t

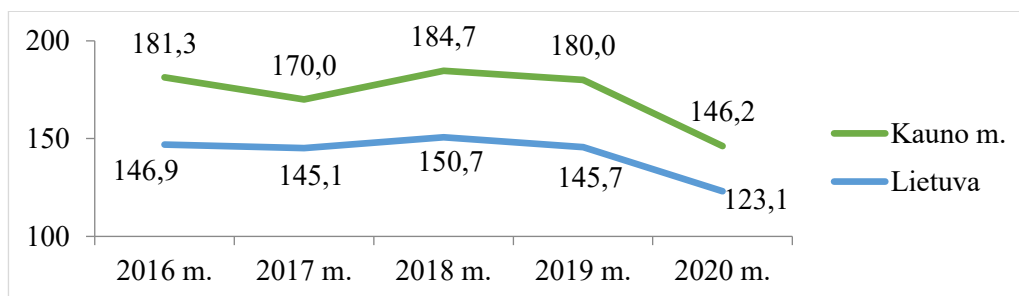
Vietovė	Kietosios medžiagos	Dujinės ir skystosios medžiagos	Sieros dioksidas	Azoto oksidai	Anglies monoksidas	Lakūs organiniai junginiai	Fluoras ir kt. teršalai
Kauno m.	372,82	4920,07	134,13	1095,67	1672,61	1179,21	838,45
Lietuva	3233,56	55294,61	9595,18	8232,05	20652,74	13224,67	3590,01

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2. Prioritetinė problema.

Traumų dėl nukritimų (W00–W19) 65+ m. amžiaus grupėje skaičius 10 000 gyv.

Remiantis Higienos instituto duomenimis, 2016–2020 m. traumų dėl nukritimų skaičiaus 65+ m. amžiaus grupėje rodiklis 10 000 gyventojų Kauno mieste buvo didesnis nei bendras Lietuvos vidurkis. 2020 m. stebimas minimo rodiklio mažėjimas tiek Kaune, tiek Lietuvoje (4 pav.).



4 pav. Traumų dėl nukritimų (W00-W19) 65+ m. amžiaus grupėje skaičius Lietuvoje ir Kauno mieste 10 000 gyventojų 2016–2020 m.

Šaltinis: Higienos instituto Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

Kauno mieste bei Lietuvoje 2020 m. daugiausiai ambulatoriškai gydomų ligonių patyrė klubų, kojų, pečių lanko, rankos sužalojimus dėl nukritimų, mažiausiai – pilvo, juosmens, stuburo ir dubens sužalojimus. Daugiausiai stacionare gydomų ligonių, patyrusių traumas dėl nukritimų, tiek Lietuvoje, tiek Kaune, buvo dėl klubų ir kojų sužalojimų, mažiausiai – kaklo ir krūtinės ląstos sužalojimų (2 lentelė).

2 lentelė. Ambulatorinių ir stacionarių ligonių skaičius, patyrusių traumas dėl nukritimų, 65+ m. amžiaus grupėje 1000 gyv. Kauno mieste ir Lietuvoje pagal sužalojimo sritį

Vietovė	Amb./ Stac.*	Galvos	Kaklo ir krūtinės ląstos	Pilvo, juosmens, stuburo ir dubens	Pečių lanko ir rankos	Klubų ir kojų
Kauno m.	Amb.	7,7	4,9	2,8	13,9	14,9
	Stac.	1,8	0,5	1,2	3,9	7,0
Lietuva	Amb.	5,8	3,1	1,9	10,8	10,2
	Stac.	1,1	0,6	1,0	2,4	7,0

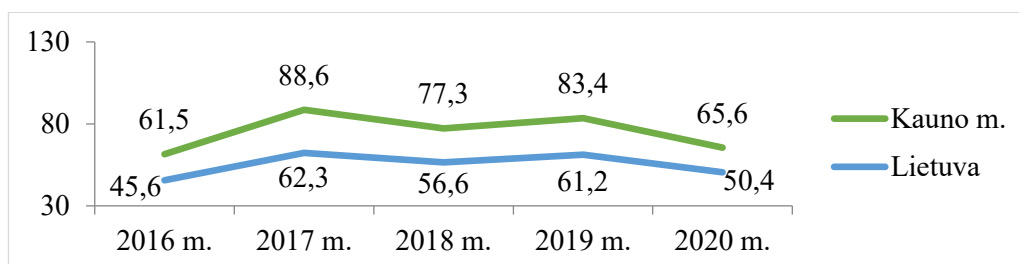
* Amb. – ambulatorinių ligonių skaičius; Stac. – stacionarių ligonių skaičius

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portalas

3. Prioritetinė problema.

Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv.

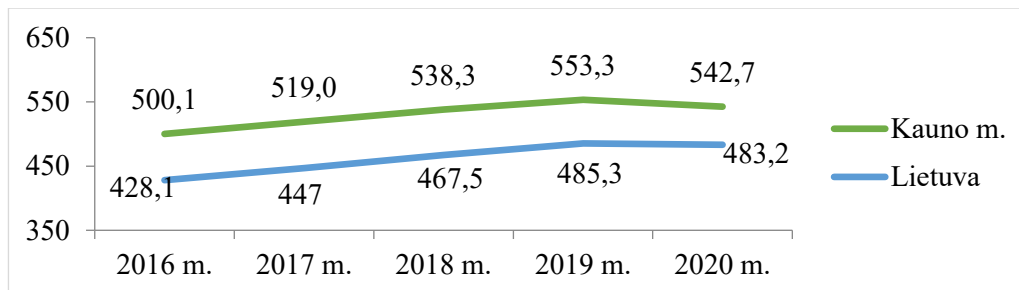
Vertinant Higienos instituto duomenis, matoma, kad 2020 m. Lietuvoje, sergančių II tipo cukriniu diabetu asmenų skaičius siekė 135 039, Kauno mieste 15 810. Lyginant Kauno miesto ir Lietuvos sergamumo cukriniu diabetu rodiklį 10 000 gyventojų, pastebima, kad Kauno mieste 2016–2020 m. rodiklis buvo didesnis nei Lietuvos (5 pav.).



5 pav. Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) Lietuvoje ir Kauno mieste 10 000 gyventojų 2016–2020 m.

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portalas

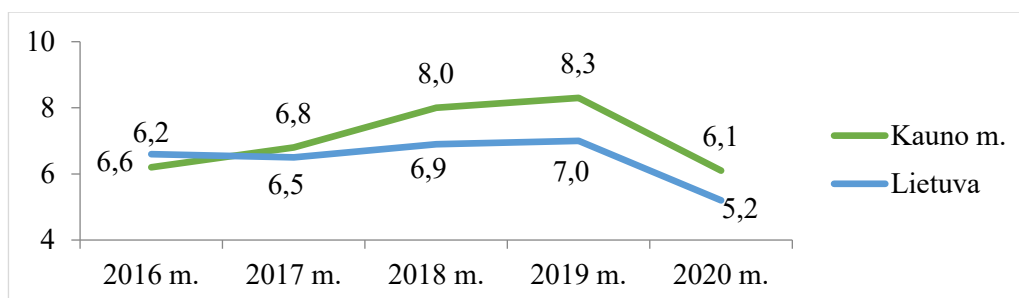
Analizuojant gyventojų ligotumo II tipo cukriniu diabetu 10 000 gyventojų rodiklį, stebima didėjimo tendencija tiek Kauno mieste, tiek bendrai Lietuvoje. Pastebėta, kad 2016–2020 m. ligotumas II tipo cukriniu diabetu Kaune buvo didesnis nei Lietuvos vidurkis (6 pav.).



6 pav. Ligotumas II tipo cukriniu diabetu (E11) Lietuvoje ir Kauno mieste 10 000 gyventojų 2016–2020 m.

Šaltinis: Higienos instituto Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

Išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto skaičius 1000 gyventojų Kauno mieste 2020 m. siekė 6,1 (Lietuvoje 5,2). Visu analizuojamu laikotarpiu, minimas rodiklis Kaune buvo šiek tiek didesnis nei bendras Lietuvos vidurkis (7 pav.).



7 pav. Išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto Lietuvoje ir Kauno mieste 1000 gyventojų 2016–2020 m.

Šaltinis: Higienos instituto Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

MOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ GYVENSENOS STEBĖSENOS RODIKLIAI

3 lentelė. 2020 m. Vaikų gyvenimo tyrimo rezultatai pagal rodiklius

Eil. Nr.	Rodiklis	Klasė	Kauno m. rodiklis	Lietuvos rodiklis
1.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie jaučiasi pakankamai laimingi ar labai laimingi vertindami savo dabartinį gyvenimą, dalis	5	77,2	80,1
		7	69,6	70,8
		9	66,2	68,3
2.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie savo sveikatą vertina kaip gerą ar labai gerą, dalis	5	84,8	85,0
		7	80,3	79,6
		9	72,5	74,3
3.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie yra patenkinti savo išvaizda, dalis	5	49,3	52,8
		7	36,2	37,1
		9	26,1	31,7
4.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie 5 ir daugiau dienų mankština ar sportuoja 60 minučių (skaičiuojant kartu su fizinio ugdymo pamokomis), dalis	5	40,3	38,5
		7	44,6	39,5
		9	36,5	36,3
5.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie kasdien, ne pamokų metu, mankština ar sportuoja bent 60 minučių, dalis	5	10,5	15,7
		7	12,8	13,5
		9	13,3	11,5
6.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie vidutiniškai 4 ir daugiau valandų per dieną praleidžia prie ekranų (televizoriaus, kompiuterio, planšetės, išmaniojo telefono), dalis	5	10,4	14,4
		7	19,9	25,3
		9	34,2	35,6
7.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kasdien valgančių pusryčius, dalis	5	59,8	51,1
		7	53,1	43,7
		9	54,3	41,8
8.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną valgo vaisius (neskaitant sulčių), dalis	5	38,4	38,8
		7	34,9	35,2
		9	32,1	30,1
9.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną valgo daržoves (neskaitant bulvių), dalis	5	35,8	32,6
		7	40,1	33,2
		9	36,0	31,1
10.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną valgo saldumynus, dalis	5	16,6	16,4
		7	15,7	17,7
		9	17,4	18,1
11.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną geria gazuotus saldžiuosius gėrimus, dalis	5	4,0	9,8
		7	5,0	10,9
		9	7,6	11,3
12.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per savaitę geria energinius gėrimus, dalis	5	1,7	2,7
		7	1,7	3,3
		9	1,9	4,6
13.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie papildomai nededa druskos į paruoštą maistą, dalis	5	40,1	39,5
		7	32,7	35,0
		9	37,4	35,6
14.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie valosi dantis šepetėliu ir pasta dažniau nei kartą per dieną, dalis	5	62,2	58,9
		7	60,2	56,4
		9	64,0	55,9
15.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 dienų bent kartą rūkė tabako gaminius, dalis	5	1,0	2,1
		7	1,5	4,7
		9	9,6	14,8
16.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bent kartą rūkė tabako gaminius, dalis	5	2,1	3,4
		7	5,1	9,8
		9	18,7	25,8

17.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 dienų bent kartą rūkė elektronines cigaretes ar naudojo panašius elektroninius įtaisus rūkymui, dalis	5	1,1	3,3
		7	2,5	9,5
		9	19,0	24,7
18.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bent kartą rūkė elektronines cigaretes ar naudojo panašius elektroninius įtaisus rūkymui, dalis	5	2,8	5,8
		7	9,7	19,4
		9	26,6	36,6
19.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 dienų bent kartą vartojo alkoholinius gėrimus, dalis	5	3,0	4,1
		7	4,9	8,1
		9	16,0	20,4
20.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bent kartą vartojo alkoholinius gėrimus, dalis	5	6,3	8,0
		7	15,2	18,8
		9	37,5	40,4
21.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per savo gyvenimą vartojo kanapes („žolę“, marihuaną, hašišą), dalis	5	1,0	1,0
		7	1,8	1,7
		9	5,9	7,1
22.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per savo gyvenimą vartojo kitus narkotikus nei kanapės, dalis	5	1,4	0,9
		7	1,8	1,5
		9	2,5	3,2
23.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie visada tamsiu paros metu būdami lauke nešioja atšvaitus, dalis	5	37,8	39,6
		7	20,8	22,4
		9	9,8	13,9
24.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie visada segi saugos diržą važiuodami automobiliu, dalis	5	86,7	85,4
		7	84,2	79,7
		9	78,9	75,4
25.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie visada dėvi šalmą važiuodami dviračiu, dalis	5	21,6	16,3
		7	13,1	7,2
		9	6,7	3,5
26.	Mokyklinio amžiaus vaikų, iš kurių tyčiojosi kiti mokiniai per paskutinius 2 mėnesius, dalis	5	30,1	37,8
		7	34,0	36,8
		9	18,3	23,5
27.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie patys tyčiojosi iš kitų mokinių per paskutinius 2 mėnesius, dalis	5	15,3	22,0
		7	23,7	28,1
		9	19,4	24,4
28.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 dienų patyrė patyčias per socialinius tinklus, elektroniniu paštu ar telefonu, dalis	5	10,2	10,0
		7	9,3	9,5
		9	6,6	8,3
29.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėnesių patyrė patyčias per socialinius tinklus, elektroniniu paštu ar telefonu, dalis	5	15,1	13,4
		7	20,5	17,9
		9	16,8	16,6
30.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kuriuos per paskutinius 2 mėnesius mušė ar kitaip fiziškai baudė tėvai, dalis	5	11,4	11,4
		7	6,8	7,2
		9	5,0	5,6
31.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie jaučiasi saugūs namų aplinkoje, dalis	5	95,7	96,1
		7	97,9	96,3
		9	96,3	96,3
32.	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie jaučiasi saugūs mokyklos aplinkoje, dalis	5	88,8	85,9
		7	85,5	83,2
		9	84,8	86,8

Mokyklinio amžiaus vaikų gyvenimo tyrimo rezultatų aprašymas pateiktas Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro „Kauno miesto savivaldybės 2020 m. mokyklinio amžiaus vaikų gyvenimo tyrimo ataskaitoje“.

IŠVADOS

1. 35,0 proc. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių reikšmių pateko į žaliąją zoną, 50,0 proc. į geltonąją, o 15,0 proc. – raudonąją zoną.
2. Kauno miesto savivaldybėje 2020 m., lyginant su 2019 m., pagerėjo 43,4 proc. rodiklių, 38,3 proc. nepakito, o 18,3 proc. pablogėjo.
3. Kauno miesto savivaldybėje 2020 m. 38,3 proc. rodiklių buvo prastesni už Lietuvos vidurkį.
4. Geriausiai Kauno miesto savivaldybėje sekasi įgyvendinti pirmąjį Lietuvos sveikatos programos tikslą „Sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį“.

REKOMENDACIJOS

Politikos formuotojams

1. Lietuvos sveikatos programos antrojo tikslo 2.1. uždavinio „kurti saugias darbo ir sveikas buitines sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą“ rodikliams:
Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, skaičius 10 000 gyv.
 - Gerinti darbuotojų informavimo, apie saugos ir sveikatos norminių teisės aktų (darbuotojams privalomų vykdyti instrukcijų, taisyklių) reikalavimus, kontrolę.
 - Didinti darbų saugos patikrinimų skaičių Kauno miesto savivaldybės ūkio subjektuose.**Traumų, dėl nukritimų (W00–W19) 65+ m. amžiaus grupėje, skaičius 10 000 gyv.**
 - Gerinti esamas bei kurti naujas pėsčiųjų takų infrastruktūras.
 - Užtikrinti pakankamą viešųjų erdvių, pėsčiųjų takų priežiūrą šaltuoju laikotarpiu (valyti, barstyti šaligatvius ir kitas viešąsias erdves).
2. Lietuvos sveikatos programos antrojo tikslo 2.4. uždavinio „mažinti oro, vandens ir dirvožemio užterštumą, triukšmą“ rodikliui:
Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km
 - Didinti stacionarių taršos šaltinių objektų patikrinimų apimtį, siekiant nustatyti neatitikimus teisės aktams, teikti rekomendacijas neatitikimų šalinimams.
3. Lietuvos sveikatos programos trečiojo tikslo 3.1. uždavinio „sumažinti alkoholinių gėrimų, tabako, neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą“ rodikliui:
Gyventojų skaičius, tenkantis 1 alkoholio licencijai
 - Periodiškai peržiūrėti išduotų licencijų sąrašus ir įvertinus pagal Valstybės įmonės Registrų centro Juridinių asmenų registrą, kai įmonė likviduota ir išregistruota iš juridinių asmenų registro, panaikinti alkoholinių gėrimų licencijų galiojimą, pagal Alkoholio kontrolės įstatymo nuostatas.

Specialistams dėl:

4. Lietuvos sveikatos programos antrojo tikslo 2.1. uždavinio „kurti saugias darbo ir sveikas buitines sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą“ rodikliams:
Traumų, dėl nukritimų (W00–W19) 65+ m. amžiaus grupėje, skaičius 10 000 gyv.
 - Skatinti vyresnio amžiaus gyventojus įsitraukti į fizinio aktyvumo veiklas, siekiant pagerinti jų koordinaciją ir pusiausvyrą.**Naujai susirgusių žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A08) asmenų skaičius 10 000 gyv.**
 - Didinti gyventojų informuotumą apie žarnyno infekcines ligas, jų plitimo bei išvengimo būdus.
5. Lietuvos sveikatos programos ketvirtoje tikslo 4.2. uždavinio „plėtoti sveikatos infrastuktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą“ rodikliams:
Apsilankymų pas gydytojus skaičius 1 gyv.
 - Skatinti gyventojų įsitraukimą į prevencines programas, siekiant gerinti gyventojų gyvenamosios įpročius ir mažinti ligų pasireiškimo dažnį.**Sergamumas ŽIV ir LPL (B20-B24, Z21, A50-A54, A56) 10 000 gyv.**
 - Didinti gyventojų informuotumą apie ŽIV ir lytiškai plintančias infekcijas, jų plitimo bei išvengimo būdus.
 - Užtikrinti ankstyvos, anonimiškos diagnostikos prieinamumą.
6. Lietuvos sveikatos programos ketvirtoje tikslo 4.4. uždavinio „Stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę“ rodikliui:
Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv.



- Didinti rizikos grupių asmenų informuotumą apie įvairių tipų cukrinio diabeto rizikos veiksnius, galimas komplikacijas, ligos išvengimo būdus.
 - Skatinti šeimos gydytojus kviesti savo pacientus į programą, skirtą širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto prevencijai.
-